

โครงการความร่วมมือระหว่าง สพฐ. และ สสวท. ในการประชุมผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึง
ความสำคัญของการเข้าร่วมโครงการ PISA ของประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า PISA เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)

จุดมุ่งหมายสำคัญของ PISA คือ การตรวจสอบว่าเยาวชนวัยจบการศึกษาภาคบังคับ หรือวัยอายุ ๑๕ ปี ของประเทศต่างๆ มีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เพียงใด ประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการ PISA มาแล้ว ๔ ครั้ง คือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓, ๒๕๔๖, ๒๕๔๙, และ ๒๕๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประเทศไทยจะเข้าร่วมโครงการ PISA เป็นครั้งที่ ๕ โดยจะมีการสอบ และเก็บข้อมูลในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ กลุ่มประชากรเป้าหมายของการสอบ PISA คือ นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุ ๑๕ ปี ของประเทศนั้นๆ ไม่ว่าจะเรียนอยู่ชั้นใด (ม.๒, ม.๓, หรือ ม.๔) และเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดใด (สพฐ., อาชีวะ, สาธิต, กทม., การปกครองส่วนท้องถิ่น, เอกชน ฯลฯ)

ผลการสอบ PISA ของนักเรียนไทยทุกครั้งที่ผ่านมามีอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นนี้ ๔๒๑ (การอ่าน) ๔๒๕ (วิทยาศาสตร์) และ ๔๑๙ (คณิตศาสตร์) ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยรวมของนานาชาติเป็น ๔๙๒ (การอ่าน) ๕๐๑ (วิทยาศาสตร์) และ ๔๙๖ (คณิตศาสตร์) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ประเทศกลุ่มอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการ PISA มีสามประเทศ คือ ไทย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย คะแนนของนักเรียนไทยสูงกว่าอินโดนีเซียแต่ต่ำกว่าสิงคโปร์ค่อนข้างมาก และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประเทศเวียดนามกับมาเลเซียจะเข้าร่วมโครงการ PISA ด้วย

การที่ประเทศไทยมีคะแนนการสอบ PISA ต่ำ มีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยมาก ผลการสอบ PISA กระจายไปทั่วโลก มีการนำผลการสอบ PISA ไปใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความน่าลงทุนด้วย จากผลการสอบ PISA ที่ต่ำต่อเนื่องมา ๔ ครั้ง ทำให้นานาชาติมองประเทศไทยว่า เป็นประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาต่ำ หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าคุณภาพหรือศักยภาพของคนไทยยังต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติ ซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์ต่อประเทศไทยมากโดยเฉพาะความเชื่อถือและการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญเรื่องการเข้าร่วมโครงการ PISA มาก มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่าถ้านักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะและความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแล้ว นักเรียนจะสามารถทำข้อสอบใดๆ ไม่ว่าจะ เป็น O-net หรือ PISA ได้ดีขึ้น และที่สำคัญนักเรียนจะสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทัน เหมาะสมและเพียงพอ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำผลการเข้าร่วมโครงการ PISA มาใช้เป็นตัวบ่งชี้ข้อหนึ่งของความสำเร็จของการจัดการศึกษาดังนี้

“ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลทดสอบ PISA)”

คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ให้ความสำคัญเรื่อง การเข้าร่วมโครงการ PISA มากเช่นกัน โดยนำเรื่องนี้เข้าหารือในคณะกรรมการหลายครั้ง และมีความเห็นว่า สสวท. เป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของประเทศไทยในการดำเนินงานโครงการ PISA มาโดยตลอด มีข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆ เป็นจำนวนมากที่สามารถนำมาถ่ายทอดและแนะนำให้กับผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจได้ทราบ

- ๑) PISA คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร
- ๒) ประเทศอื่นๆ ได้นำผลการเข้าร่วมโครงการ PISA ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของเขายังไง
- ๓) ผลจากการเข้าร่วมโครงการ PISA สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการจัดการศึกษาของเราอย่างไร
- ๔) เราควรต้องปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดการศึกษากันอย่างไร
- ๕) ผลการสอบ PISA มีความสำคัญต่อภาพลักษณ์ของประเทศอย่างไร

คณะกรรมการ สสวท. จึงได้สนับสนุนให้มีการจัดประชุมครั้งนี้ขึ้น และจากการหารือร่วมกันระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และ สสวท. เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ทั้งสองหน่วยงานเห็นด้วยในหลักการที่จะดำเนินโครงการนี้ร่วมกัน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการศึกษา เอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น ในการส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุม

๒. สมมติฐานเกี่ยวกับผลการสอบ PISA ของนักเรียนไทย

สมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผลการสอบ PISA ของนักเรียนไทยต่ำได้ดังนี้

๒.๑ นักเรียน ครู และ ผู้บริหาร ตลอดจนสังคมทั่วไปส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่า PISA คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร สอบไปทำไม เมื่อไม่ตระหนักถึงความสำคัญก็ไม่มีการจูงใจให้นักเรียนเห็นความ สำคัญของการสอบ PISA นักเรียน จำนวนไม่น้อยอาจยังทำข้อสอบ PISA อย่างไม่ตั้งใจ

๒.๒ รูปแบบข้อสอบของ PISA แตกต่างจากข้อสอบที่นักเรียนไทยเคยทำมา ข้อสอบ PISA ส่วนใหญ่มี สถานการณ์ยาวๆ ให้อ่าน คิดวิเคราะห์ และมีคำถามจำนวนมากที่ให้นักเรียนเขียน คำตอบแสดงเหตุ แสดงผล และ แสดงวิธีทำ ซึ่งนักเรียนไทยไม่คุ้นเคย

๒.๓ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือในโรงเรียน ยังไม่สามารถพัฒนาทักษะและ ความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างที่ควรจะเป็น

๓. วัตถุประสงค์ของการประชุม

เพื่อให้ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์

๓.๑ มีความรู้ มีความเข้าใจ เห็นคุณค่า และเห็นความสำคัญของการสอบ PISA

๓.๒ มีความตระหนักและเห็นความจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการให้ครูสามารถสร้างข้อสอบตามแนวของ PISA สำหรับใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนของตนเองได้

๓.๓ มีความตระหนักและเห็นความจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เน้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาได้

๔. ผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาและระดับ ปวช. ทุกสังกัด และศึกษานิเทศก์ ดังนี้

ที่	สังกัด	จำนวน(คน)
๑	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	๔๒
๒	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	๑๘๓
๓	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙,๔๑๓
๔	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน	๑,๔๙๐
๕	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น	๖๒๑
๖	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔,๑๕
๗	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	๑๐๒
๘	ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	๒๖
๙	ศึกษานิเทศก์จากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	๔๒
๑๐	ศึกษานิเทศก์จากเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	๑๘๓
	รวม	๑๒,๕๑๗

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบงบประมาณ

- ๕.๑ หน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบงบประมาณที่เกี่ยวกับค่าเดินทางและค่าที่พักของผู้เข้าร่วมประชุม
- ๕.๒ สสวท. รับผิดชอบงบประมาณที่เกี่ยวกับการจัดประชุมทั้งหมด

๖. ตารางการประชุม

- ๐๘.๓๐-๐๙.๓๐ ลงทะเบียน และอาหารว่าง
- ๐๙.๓๐-๑๐.๐๐ พิธีเปิดและบรรยายพิเศษโดยประธาน
- ๑๐.๐๐-๑๑.๓๐ ศึกษาตัวอย่างข้อสอบ PISA ที่อนุญาตให้เผยแพร่ได้พร้อมตัวอย่างคำตอบของนักเรียน
- ๑๑.๓๐-๑๒.๐๐ การสอบและการเก็บข้อมูลอื่นๆของ PISA ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕
- ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ อาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ การใช้ผล PISA ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่างๆและผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย
- ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ อาหารว่าง
- ๑๕.๐๐-๑๖.๐๐ อภิปรายทั่วไป
  - ๑) จะทำอย่างไรให้นักเรียนตั้งใจทำข้อสอบ PISA ในเดือน สิงหาคม ๒๕๕๕
  - ๒) ในการสอบตามปกติของโรงเรียน ควรกำหนดให้มีข้อสอบในลักษณะของ PISA จำนวนหนึ่งหรือไม่อย่างไร
  - ๓) ควรแบ่งโรงเรียนเป็นกลุ่มเพื่อออกและใช้ข้อสอบร่วมกันหรือไม่อย่างไร
  - ๔) จะช่วยกันทำให้นักเรียนไทยมีผลการสอบ PISA ดีขึ้นได้อย่างไร